

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Emlékezés Kálmán Lajos népzenekutató születésének 100. évfordulójára Kálmán Lajos (1921-1999)

Kodály „Praeceptor Hungariae” szerepvállalásához szinte ’ikerpályaként’ hasonlít Kálmán Lajos életpályája: hite, ereje, szerteágazó figyelme, ügyek iránti elkötelezettsége éppoly hiteles, mint példaképéé, a Mesteré. Tanítványai; kecskeméti óvónőképzősök és tanítóképzősök százai rajongással beszéltek róla, s vihették magukkal a zene, a népművészet, a pedagógiai hivatás, a magyarság ügye iránt elkötelezett tanár szellemiségét, tanításait. *„Kálmán Lajos tanár úr legendává vált már életében... mindig a nép- és nemzet-nevelők belső elhivatottságával élt, sőt inkább lobogott: fáklyaként... Karnagy, zeneszerző és orgonista létét ugyanúgy élte, mint ahogy a folklór, az egyházi zene és a pedagógia ügyeit szolgálta: hittel, tudással és mindenekfelett lánglelkű profetikus személyiségével. Senki nem vonhatta ki magát a hatása alól.”* (in: *„Az ember alkotásra született”* – Válogatás dr. Kálmán Lajos munkáiból) Kálmán Lajos 100 éve született. Egyetemi tanulmányait történelem, földrajz, néprajz szakon végezte, majd orgona és ének szakon is diplomát szerzett. A kecskeméti óvodapedagógus-, illetve tanítóképzés emblematikus zenepedagógusa. 1965-ben doktorált a Kecskemét néprajzáról, illetve népzenejéről készített disszertációjával. Nevéhez kötődik az 1967-ben első alkalommal megrendezett Kecskeméti Népzenei Találkozók sorozatának elindítása. Népzenekutatóként, *„kerékpáros népdalgyűjtőként”* a Kiskunság, kiemelt fontossággal a megyeszékhely környékének zenei anyagát gyűjtötte és rendszerezte, melynek különösen értékes részét képezik a bugaci pásztorok dalai. Néhány hónappal halála előtt jelenhetett meg népzenekutatói munkásságának eredményeként a *‘Kecskemét környéki népdalkincs kistükre’* című munkája. Református presbiterként is aktívan munkálkodott: behatóan foglalkozott az egyházzene ügyeivel, főként a zoltárokkal. Ide tartozón jelentősek a vokális és instrumentális kompozíciói, valamint orgonista szerepvállalása. Munkásságának elismeréseként 1993-ban Kecskemét város díszpolgárává avatták.

A Népzenei Találkozó részletes programja

október 1., péntek

9-12 óráig

Rendhagyó órák Kecskemét iskoláiban

Piarista Általános Iskola felső tagozat, Czollner tér - tornaterem;

Kertvárosi Általános Iskola, Mártírok útja, tornaterem

Vásárhelyi Pál Általános Iskola Aula

Damjanich Általános Iskola

9-12 óráig

Kálmán Lajos Óvoda

Kálmán Lajos Népdaltalálkozó óvodásoknak

18 óra

Hírös Agóra Ifjúsági Otthon

Kálmán Lajos a Wikipédián – Balogh Zoltán előadása

Emlékprogram a 100 éve született Kálmán Lajos népzene kutató, a Kecskeméti Népzenei Találkozó elindítójának tiszteletére

Közreműködött: Birinyi József, a Bugaci Kálmán Lajos Népdalkör, a Zöngé zenekar.

A megemlékezést vezette: Kriskó János

20 óra Hírös Agóra Ifjúsági Otthon

Tánc ház a Tokos zenekarral

Táncot tanít: Busai Norbert és Busai Zsuzsa

október 2., szombat

10 óra Deák tér

Kárpát-medencei népdaléneklési verseny győztesek gála műsora

10-16 óráig

Gyermek és családi programok a Deák téren

10-16 óráig **Eszközös játszató a Merende Műhellyel:**

Tulipános tapintóláda, Napszurkáló, Csizmagyűjtő, Dióverő, Páros labirintus, Kakasos húzogató, Betyárfoci, Hordódobáló, Krétás-babus akasztófajáték, Gólyalábak, Gyerek tolorúd, Sítalpak, Fatalléros óriásmemória játék, Busó teke, Óriás amőba, Hordólovagló, Mesekocka, Pingált memóriáláda, Teknőszánkó, Boszorkányfolyosó, Ördögcsúzli, Serpenyős mérlegelő, Mezítlábas doboz-ösvény, Patkódobáló, Fakockázó, Karika hajtó, Bádogteknős horgászó, Krétaváros, Labdabillentő, Hód gát

11-15 óráig **Szüreti foglalkoztató a Merende műhellyel**

10-12 és 14-16 óráig Hírös Agóra Kulturális Központ

Bács-Kiskun megyei néptáncgyűttes vezetők továbbképzése

15-18 óráig Hírös Agóra Kulturális Központ

Bács-Kiskun megyei hagyományörző néptáncgyűttesek bemutatója

Közreműködnek:

Bazsarózsa Néptánc Együttes - Érsekcsanád

Garai Székelykör Egyesület - Gara

Hartai Hagományörző Kulturális Egyesület Német Nemzetiségi Táncgyűttese

Homokmégyi Hagományörző Népi Együttes - Homokmégy

Kalocsai Bokréta Népművészeti Egyesület - Kalocsa

Malomér Hagományörző Táncgyűttese - Szakmár

Piros Rózsa Táncgyűttese Egyesület - Kalocsa

Rozmaring Hagományörző Egyesület - Miske-Drágszél

Szalkszentmártoni Néptánc Egyesület - Szalkszentmárton

Szivárvány Szlovák Táncgyűttese - Kiskőrös

Gubbantós Hagományörző Néptánc Együttes - Uszód

19 óra Hírös Agóra Kulturális Központ

Tánc ház a Parapács zenekarral

Táncot tanít: ifj. Zsurávszky Zoltán és párja

október 3., vasárnap

8-14 óráig Deák tér

XII. Kecsefőző verseny

10-13 óráig Hírös Agóra Kulturális Központ
**A 27. Hajnal Akar Lenni (HAL) Kárpát-medencei népdaléneklési verseny és
 KÓTA Aranypáva Népzenei Térségi és Országos Minősítő magyarországi fordulója**

10-13 óráig Deák tér

Ifjúság, mint sólyom madár

A Bács-Kiskun Megyei A.M.I. népzenei tanszakainak találkozója

Közreműködtek:

a Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium, Szakgimnázium és
 Alapfokú Művészeti Iskola Népzenei tanszaka

Tanárok: Héjja Bella, Csík János, Székely Tibor, Vadas László

a Lakiteleki Eötvös Loránd Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

a Kiskun A.M.I.

a bajai Danubia Alapfokú Művészeti Iskola

a Danubia tambura zenekar koncertje

15 óra Deák tér

A (HAL) Kárpát-medencei népdaléneklési verseny gálaműsora

17 óra Deák tér

Ferenczi György és a Rackajam koncertje

október 1-3.

Deák tér

Kecskeméti Kézműves Vásár

**A rendezvény megvalósításának szakmai vonatkozásai, tapasztalatai és a megvalósítás
 eredményességének elemzése.**

A kecskeméti találkozó története a hatvanas évek végére nyúlik vissza, igaz, pénzügyi okok miatt nem tudták minden évben tető alá hozni a rendezvényt. Így alakult, hogy az idei a harmincegyedik alkalom a sorban. Ez tehát az ország egyik legrégebbi fesztiválja, amit Dr. Kálmán Lajos népzenekutató hívott életre 1967-ben, hogy legyen egy fórum, ahol irodalmárok, költők, néprajzosok találkoznak egymással és a még élő, autentikus népzenevel – és mindez szóljon a nagyközönséghez is.

A három napos találkozón naponta több színpadi, táncbéli és szakmai program, hagyományőrző vendégek, koncertek és családi programok várták az érdeklődőket.

A fesztivál helyszíne a Hírös Agóra mellett a város számos oktatási intézménye (óvodák, általános- és középiskolák) és a Deák tér voltak, melyek helyet adtak a különböző programoknak, népzenei matinéknak, gálaműsoroknak, játszóházaknak.

A találkozó szervezői igyekeztek minél szélesebb rétegeket elérni, kitüntetett figyelemmel fordultak a fiatalok felé. Kiemelt fontosságot tulajdonítottak annak, hogy a gyermek- és ifjúsági korosztály találkozási a népi kultúrával maradandó élményeket adjon, ezáltal mélyítve a magyarságtudatot és az egyetemes kultúra iránti tiszteletet.

És ebben az évben egy jeles évfordulóhoz érkeztünk. A Találkozók kitalálója, megálmodója és létrehívója, dr. Kálmán Lajos 100 éve született. E jeles évforduló megünneplését emeltük rendezvényünk középpontjába. A Találkozó első napját Kálmán Lajos emléknappal szenteltük. Az idei találkozót megtisztelte jelenlétével a neves népdalgyűjtő és főiskolai tanár két lánya is: dr. Kálmán Zsuzsa és dr. Kálmán Flóra.

Október 1-én délelőtt 9 órakor rendeztük meg Kálmán Lajos Népzenekutató születésének 100. évfordulója alkalmából a városi Népdaltalálkozót a Kálmán Lajos Óvodában. Az ünnepséget Engert Jakabné Kecskemét Megyei Jogú Város alpolgármestere nyitotta meg.

A zsűri tagjai: Dr. Kálmán Zsuzsa a neves népdalgyűjtő lánya valamint Kurilla Márta Vezető Főtanácsos Asszony, továbbá Kálmán Lajos tanítványa Gajdácsi Istvánné az óvoda dolgozója.

Az ünnepi hangulatú délelőttön 14 óvoda 22 kisgyermeké énekelte el kedvenc népdalát. Az eseményre csodálatosan gazdag kiállítást rendeztek óvodapedagógusok – Az elmúlt 100 esztendő népi kincsei címmel.

Este 6 órai kezdettel egy emlékprogramot állítottunk össze a népdalkutató és népzene pedagógus életével kapcsolatba. Az Ifjúsági Otthon tükörtermében rendezett esten Balogh Zoltán (Kálmán Lajos tanítvány) tartott egy előadást, Kálmán Lajos a Wikipédián címmel. Az előadás után Birinyi József (szintén Kálmán Lajos tanítvány) és Kriskó János (Kálmán Lajos kollégája) beszélgetett a Tanár úrról. Az estet a bugaci Kálmán Lajos Népdalkör és a Zöngé zenekar muzsikája színesítette, valamint meghallgathattuk a népdalkutató utolsó rádió interjóját, melyet Birinyi József készített és utolsó TV műsorát, melyet Kriskó János rögzített.

Kecskemét Kodály városa, az itteni iskolák többségében hangsúlyos a zenei nevelés, a kecskeméti Kodály Iskolában a közelmúltban indult a népzene tanszak. Éppen ezért is fontos, hogy minél több kecskeméti gyermek megismerkedjen népzeneinkkel, népi kultúránkkal rendhagyó zeneórán az iskolákban, ahol ebben az évben népzene és néptánc oktatók beszéltek a népzeneről és mutatták be a szóban elhangzottakat. A fiatalok számára ez az első, közvetlen szembesülés a népzenevel, a magyar hagyományokkal, és szinte minden esetben revelációerejű. Ez évben, október 1-én délelőtt 4 kecskeméti iskolában tartottunk rendhagyó órát.

Este a Hírös Agóra Ifjúsági Otthonban táncbálat rendeztünk a Tokos zenekarral, ahol Busai Norbert és Busai Zsuzsa tanított táncot

Október 2-án délelőtt a Hírös Agóra Kulturális Központban zajlott a Bács-Kiskun megyei néptáncgyűttes vezetők továbbképzése, majd ezt követően a Muharay Elemér Hagyományőrző Szövetséggel közösen hagyományőrző néptáncgyűttesek bemutatóját láthatta az érdeklődő közönség. 11 Bács-Kiskun megyei hagyományőrző együttes 330 táncosának műsorát élvezhették.

Ebben az évben népdaltalálkozót szerveztünk október 1-én 9 órakor óvodásoknak.

Népdaléneklési versenyt rendeztünk „Hajnal akar lenni...” címmel a KÓTÁ-val közösen **október 3-án 10 órakor** a Dél-alföldi népzenei szólistáknak és együtteseknek, akik a verseny után 15 órakor a Deák téren mutatták be versenyprogramjukat a közönségnek. A tavalyi év győzteseit is láthatta és hallhatta a népes szabadtéri nézőközönség az előző napon, **október 2-án 10 órakor** a Deák téren. Eközben gyermek- és családi programok, eszközös játszató, szüreti foglalkoztató várták a kicsiket-nagyokat

A szombati nap szintén táncbázzal zárult, a Parapács zenekarral és ifj. Zsuráfszky Zoltánnal.

Október 3-án, vasárnap ismét gazdag programból válogathattak az érdeklődők.

A Deák téren megrendezték a hagyományos Kecskézfőző versenyt, nézelődhettek, vásárolhattak a Kecskeméti Kézműves Vásáran.

Csík Jánossal közösen első alkalommal rendeztük meg **október 3-án 10 órai** kezdettel a Bács-Kiskun megyei A.M.I. népzenei tanszakainak találkozóját. Az agóra előtti téren Ifjúság, mint sólyommadár címmel a Bács-Kiskun megyei alapfokú művészeti iskolák népzenei tanszakainak bemutatóját hallgathatta meg a közönség.

Közreműködtek: Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium, Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola Népzenei tanszaka
a Lakiteleki Eötvös Loránd Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
a Kiskun Alapfokú Művészeti Iskola

a bajai Danubia Alapfokú Művészeti Iskola.

A délelőttöt a Danubia tambura zenekar koncertje zárta.

Csík János szavai szerint: Nekünk, akik átvettük ezt a stafétabotot, komoly feladatunk, hogy ezt tovább tudjuk vinni. Én ezért is javasoltam a Bács-Kiskun Megyei népzenei tagozatok, tehát a művészeti iskolák tagozatainak művészeti találkozóját, hogy látható legyen, hogy zajlik az a fajta oktatás, ami elsősorban a hagyományos népzeneiről szól. Fontos, hogy a résztvevők bemutatkozhassanak, megmérettessenek és megismerjék, hogy más művészeti iskolások hol tartanak az egyes művészeti műfajok elsajátításában.

A fesztivál ideje alatt minden este táncházat tartottunk, ez a rendezvény fókuszja: a közönség, a népzeneészek, a hagyományörzők örömnépe, mindenki számára fantasztikus élmény.

A Kálmán Lajos népzene kutató alapította nagy múltú programsorozat egyedülálló a maga nemében. Nagy figyelmet fordítunk mindig a kodályi örökség és szellemiség megőrzésére, amely mind a közönség, mind pedig szakmai programokban megmutatkozik.

Különleges koncertek, előadások és táncházak várták az érdeklődőket, amelyek ingyenesek voltak, az iskolákban pedig rendhagyó órákat tartottunk.

Október 3-án 10 órai kezdettel megrendeztük 27. Hajnal akar lenni (HAL) Kárpát-medencei népdaléneklési versenyt a Kulturális Központban, amely a KÓTA Aranypáva Népzenei Térségi és Országos Minősítőjének magyarországi fordulója is volt egyben. A versenyre 9 szólista és 2 együttes nevezett. A zsűri tagjai: Birinyi József, népzeneész, a KÓTA társelnöke, a Hungarikum Szövetség elnöke; Vajdas Albert, Junior Prima-díjas népzeneész, népzene tanár, a kolozsvári Kallós Zoltán Alapítvány Népzenei Iskola igazgatója, a Tokos Zenekar primása; Vajdas Evelin, népzene tanár, a KÓTA népzenei főtájkára, Pálházi Bence és Bandája énekes.

A szakmai zsűri döntése alapján az alábbi eredmények születtek:

Juhász Eszter, Póczik Antónia, Hrabovszki Bende, Tóth László énekesek és Balla Tibor tekerős Aranypáva-díjban részesültek.

Arany fokozatot érdemelt ki Harangozó Zorka, Simon Éva, Spissich Karolin és a Tápió Énekegyüttes.

Térségi Kiváló minősítést kapott Csépké Csongor.

A fent említett énekesek és Rezes Gyula továbbjutottak a 28. Hajnal akar lenni – Kárpát-medencei népdaléneklési verseny döntőjébe.

15 órától a népdaléneklési verseny gálaműsorát tekinthették meg az érdeklődők, majd ezt követően **17 órakor** Ferenczi György és a Rackajam koncertje zárta a Találkozót.

A népzene az egyetlen zenei műfaj, amely nem előadóművészetként jött létre, hanem „a mi közös zenei örökségünk”, ami „lelki oldások és kötések” létrehozására, illetve szórakoztatásra egyaránt alkalmas.

A rendezvény célja az autentikus magyar népzene, népi kultúra kárpát-medencei értékeinek népszerűsítése.

A Kecskeméti Népzenei Találkozó az ország egyetlen, autentikus népzenevel foglalkozó fesztiválja. A tradicionális népzenei hagyományok ápolása meghatározó eleme a rendezvénynek.

A fesztivál programjai nem korlátozódtak egyetlen helyszínre. A Hírös Agóra Kulturális Központ és a Hírös Agóra Ifjúsági Otthon mellett a város 4 oktatási intézménye és a Deák Ferenc tér is helyet adtak a különböző programoknak, népzenei matinéknak.

A Népzenei Találkozó programkínálatával igyekeztünk minél több réteget elérni, kitüntetett figyelemmel fordultunk a fiatalok felé. Kiemelt fontosságot tulajdonítunk annak, hogy a gyermek- és ifjúsági korosztály találkozása a népi kultúrával maradandó élményeket adjon, ezáltal mélyítve a magyarságtudatot és az egyetemes kultúra iránti tiszteletet.

A Találkozó minden programja ingyenes volt.

A 31. Kecskeméti Népzenei Találkozó megrendezése, programjai méltók voltak az elődök által életre hívott kezdeményezéshez és a résztvevőkben, a nézőkben megfogalmazódott: két év múlva

újra itt leszünk, de Kodály városában reményeink szerint addig is számtalan népzenei, néptáncos, népművészeti rendezvényen találkozhatunk.

A Találkozó együttműködő partnerei: a KÓTA Népzenei Szakosztálya, a Muharay Elemér Népművészeti Szövetség, a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat és a Szikra Kulturális Egyesület.

3. A Kecskeméti Népzenei Találkozó látogatói és közreműködői létszáma

A találkozón 18 ingyenes programja összesen 1759 fő látogatót vonzott.

A rendezvényeken 568 fő lépett fel.